

PROTOCOL
MEDICIJNVERSTREKKING
EN MEDISCHE HANDELINGEN

Basisschool Willem de Zwijger

*Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!*

*Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!*

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

1. HET KIND WORDT ZIEK OP SCHOOL
2. HET VERSTREKKEN VAN MEDICIJNEN OP VERZOEK
3. MEDISCHE HANDELINGEN
4. GENEESMIDDELENDISTRIBUTIE

BIJLAGEN

- 1) Toestemmingsformulier voor: 'Het kind wordt ziek op school'
- 2) Toestemmingsformulier voor: 'Het verstrekken van medicijnen op verzoek'
- 3) Toestemmingsformulier voor: 'Uitvoeren van medische handelingen'
- 4) Bekwaamheidsverklaring
- 5) Richtlijnen: "hoe te handelen bij calamiteiten"
- 6) Gebruik EpiPen

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Leerkrachten worden op school wel eens geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding wel eens het verzoek van ouders¹ om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen.

Een enkele keer wordt medisch handelen van leerkrachten gevraagd zoals het toedienen van een zepil, het controleren van het bloedsuikergehalte bij een kind met diabetes of het geven van een injectie. De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Onderwijzend personeel begeeft zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn.

Met het oog op de gezondheid van de leerlingen is het van groot belang dat zij in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Activiteiten (zoals het geven van sondevoeding) die vallen onder de wet BIG (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) zijn verzekerd voor zover de leerkracht die deze activiteiten verricht door een medicus (bv. een huisarts) handelingsbekwaam wordt geacht en toestemming hiervoor heeft gekregen van de ouders. Deze leerkracht moet dan in het bezit zijn van het toestemmingsformulier (bijlage 3) een bekwaamheidsverklaring (bijlage 4).

Schoolmedewerkers en de schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Daarom wordt middels dit protocol een handreiking gegeven over hoe in deze situaties te handelen.

De drie te onderscheiden situaties zijn:

- Het kind wordt ziek op school
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek
- Het verrichten van medische handelingen

De eerste situatie laat de school geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leerkracht moet direct bepalen hoe hij moet handelen.

Bij de tweede en derde situatie kan de schoolleiding kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling.

Voor de individuele leerkracht geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel beschreven. In de bijlagen zijn de betreffende toestemmingsformulieren, de bekwaamheidsverklaring en richtlijnen opgenomen.

¹ Voor de leesbaarheid van het stuk spreken we over ouders wanneer wij ouder(s) en verzorger(s) bedoelen en over hij waarmee we ook zij bedoelen.

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

1 Het kind wordt ziek op school

Een kind kan 's morgens gezond op school komen en tijdens de schooluren van hoofd- buik- of oorpijn krijgen. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt of gestoken worden.

In zijn algemeenheid is een schoolmedewerker niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is naar huis moet.

De leerkracht zal, in geval van ziekte, altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind opgehaald of moet het naar huis gebracht worden, moet het naar de huisarts etc). Ook wanneer een leerkracht inschat dat het kind met een eenvoudig middel gebaat is, dan is het toch gewenst om altijd eerst contact te zoeken met de ouders. Vraag daarbij toestemming om een bepaald middel te verstrekken².

Problematischer is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen wettelijke vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn.

Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen de medicijnen niet met toestemming van de ouders vertrekt worden.

Daarnaast moet de leerkracht inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Raadpleeg bij twijfel altijd een arts! Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren. Ieder ziektebeeld is anders!

Enkele zaken waar men op kan letten zijn:

- Toename van pijn
- Misselijkheid
- Verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen)
- Verandering van huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur)
- Verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afname van alertheid)

Realiseer je dat je geen arts bent en raadpleeg bij twijfel of wanneer de pijn blijft of de situatie zich verergert altijd een (huis)arts. Overleg met de bedrijfshulpverlening (BHV) welke actie ondernomen wordt en breng bij ernstige situaties altijd de directie op de hoogte.

² Toestemmingsformulier voor 'Het kind wordt ziek op school' zie bijlage 1

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

2 Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Leerlingen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag, dus ook tijdens de schooluren, moeten gebruiken. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, antibiotica of medicijnen voor ADHD. Ouders vragen dan aan de schoolleiding of aan een leerkracht deze middelen te verstrekken. In deze situatie is de schriftelijke toestemming van de ouders nodig³.

Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade aan de gezondheid van het kind kunnen leiden. Leg daarom schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dit dient te geschieden. Leg verder de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, en de wijze van controle op de vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de leerkrachten en de directie verwachten en die weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode, moet regelmatig met de ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer de ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Enkele praktische adviezen:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind.
- Lees goed de bijsluiter zodat je op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn. Zorg dat er altijd een bijsluiter bij de medicijnen beschikbaar is.
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat je het medicijn aan het betreffende kind gegeven hebt.
- Zorg dat de medicijnen, ten allen tijde op een afgesloten plek liggen en dat de BHV op de hoogte is van deze plek en waar de sleutel hiervan is.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis.

Bel bij een ernstige situatie direct 112. Zorg dat je alle relevante gegevens bij de hand hebt zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont en eventueel welke fout er is gemaakt.

Breng altijd de directie op de hoogte van de situatie!

³ Toestemmingsformulier voor 'Verstrekken van medicijnen op verzoek' zie bijlage 2

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

3 Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn.

Medische handelingen

In uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan directie en leerkrachten vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het toedienen van een zepil bij een epileptische aanval, of het meten van de bloedsuikerspiegel door middel van een vingerprikje bij leerlingen met diabetes.

In zijn algemeenheid worden deze handelingen door thuiszorg of ouders zelf op school verricht. In uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de leerkracht gedaan. Dit moet goed bekeken worden in het licht van de beschikbare tijd en de organisatie.

Schoolbesturen nemen daarmee een bepaalde verantwoordelijkheid op zich. Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het is goed zich te realiseren wat hiervan de consequenties kunnen zijn. Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen hun toestemming moeten geven. Zonder toestemming van de ouders kan de schoolleiding of de medewerker niets doen. Gezien de ingrijpendheid van de handelingen moeten de ouders vooraf schriftelijk toestemming geven.⁴

Wettelijke regels

Bepaalde medische handelingen - de zogenaamde voorbehouden handelingen - mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen, directies en leerkrachten als het gaat om de in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Soms worden leerkrachten betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat een leerkracht gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaags, positie van de leerkracht moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet een leerkracht een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring

⁴ Toestemmingsformulier voor 'Uitvoeren van medische handelingen' zie bijlage 3

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden. Het goed kunnen uitvoeren van de handeling wordt schriftelijk vastgelegd in deze bekwaamheidsverklaring.⁵

Zodoende wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leerkracht en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leerkracht in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Heeft een leerkracht geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij, bij onoordeelkundig handelen, aangesproken worden voor de aangerichte schade.

Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leerkracht doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de directie onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een leerkracht voor een bepaalde handeling bekwaam is, mag geen medische handelingen laten uitvoeren. Een leerkracht die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht- bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een tijd niet heeft verricht- zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren.

Een leerkracht die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, stel je dan direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct met 112. Zorg ervoor dat je alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn. Breng tevens altijd de directie op de hoogte.

⁵ Bekwaamheidsverklaring zie bijlage 4

*Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!*

Geneesmiddelendistributie

Hieronder wordt de praktische invulling van de geneesmiddelendistributie beschreven.

Algemeen

Uitgaande van de verantwoordelijkheid die bij de voorschrijvende arts ligt, kan de medicatie alleen in opdracht van de voorschrijvende arts veranderd dan wel gestopt worden.

Transport van de medicijnen

Van huis uit meegebrachte medicatie moet begeleid worden van een voorschrift van toediening op het etiket van de medicatie op naam van het kind. Tijdens het transport mag de van thuis uit meegegeven medicatie nooit binnen handbereik van het kind zijn. De ouders geven de wekelijkse dosering medicatie rechtsreeks aan de leerkracht. Grote voorraad blijft thuis.

Opslag van medicijnen

De leerkracht legt de wekelijkse voorraad medicatie in een afgesloten kast of indien nodig in de koelkast. Grote hoeveelheden medicatie worden thuis opgeslagen.

De kast waar de medicatie in opgeslagen wordt is afgesloten. De sleutel is in het beheer van de leerkracht.

Als het kind aan het einde van de dag naar huis gaat, kijkt leerkracht in de afgesloten kast om te zien of er medicatie is die die dag mee naar huis genomen moet worden. De leerkracht geeft de medicatie rechtstreeks aan de ouders / verzorgers.

Medicatie die valt onder het Besluit Vergiften in Apotheken en Ziekenhuizen (Opiumwet) moet opgeborgen worden in een de kluis in een afgesloten kast (dus achter dubbel slot).

Staking gebruik van medicijnen

Dit wordt door de ouders schriftelijk vermeld. Het medicijn blijft thuis en de aanwezige voorraad wordt mee naar huis gegeven.

Bij vergeten van de medicatie

De medicatie wordt alsnog toegediend, indien de tijd met een half tot heel uur verlaat is. Ouders worden op de hoogte gesteld van het tijdstip van de medicatietoediening.

Bij totaal vergeten van de medicatie worden ouders diezelfde dag telefonisch of schriftelijk op de hoogte gesteld.

Bij afwezigheid leerling

Bij ziekte of afwezigheid van een kind, geven ouders/verzorgers aan of het teveel aan medicatie mee naar huis gegeven dient te worden of op school als voorraad aanwezig mag blijven.

BIJLAGE 1 Het kind wordt ziek op school

Verklaring:

Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school.

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt gestoken of iets dergelijks. In zo'n geval zal de school contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet dan zal de leerkracht een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een 'eenvoudige' pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Als u met bovenstaande akkoord bent, vragen wij u dit formulier in te vullen.

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Naam ouder(s)/verzorger(s): _____

Telefoon thuis: _____

Telefoon werk: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon huisarts: _____

Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet te bereiken zijn:

Naam: _____

Telefoon thuis: _____

Telefoon werk: _____

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Mijn kind is overgevoelig voor:

MEDICIJNEN:

Naam: _____

ONTSMETTINGSMIDDELEN:

Naam: _____

SMEERSELTJES tegen bijvoorbeeld insectenbeten

Naam: _____

PLEISTERS

Naam: _____

OVERIGE:

Naam: _____

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de leerkracht van uw zoon/dochter.

Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn!

Datum: _____

Handtekening ouder(s)/ verzorger(s):

Bijlage 2 Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Verklaring:

Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en):

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Naam ouder(s) en verzorger(s): _____

Telefoon thuis: _____

Telefoon werk: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte of aandoening en/of beperking:

Naam van het medicijn: _____

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

_____uur _____uur _____uur _____uur

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Eventuele bijwerkingen van het medicijn: _____

Hoe te handelen indien bijwerkingen zich voordoen: _____

Medicijnen mogen alleen worden toegediend in de volgende situaties:

Dosering van het medicijn: _____

Wijze van toediening: _____

Wijze van bewaren: _____

Medicijninstructie

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op : _____

Door:

Naam: _____

Functie: _____

Aan:

Naam: _____

Functie: _____

School: Willem de Zwijger

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Ondergetekende, ouder(s)/verzorger(s) van bovengenoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de genoemde leerkracht(en) die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen. Ouders dragen er zorg voor dat er voldoende medicatie in originele verpakking op naam van de leerling en met bijsluiter op school aanwezig is en dat verandering in medicatie en/of dosering tijdig wordt doorgegeven aan de leerkracht.

Naam leerkracht(en) / toediener van het medicijn: _____

Naam ouder(s)/verzorger(s): _____

Plaats: _____

Datum: _____

Handtekening ouder(s)/ verzorger(s):

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Bijlage 3 Uitvoeren van medische handelingen

Verklaring:

Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de genoemde medische handeling op school bij:

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Naam ouder(s)/verzorger(s): _____

Telefoon thuis: _____

Telefoon werk: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

Naam medisch contactpersoon: _____

Telefoon: _____

Beschrijving van de ziekte/aandoening/beperving waarvoor de medische handeling op school bij de leerling nodig is:

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Omschrijving van / de wijze waarop de medische handeling moet worden uitgevoerd:

De medische handeling moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

_____uur _____uur _____uur _____uur

De medische handeling mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

Eventueel extra opmerkingen:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig: ja / nee

Zonder bekwaamheidsverklaring mag de medische handeling niet worden uitgevoerd!

Handtekening ouder(s)/ verzorger(s):

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Instructie medisch handelen

Instructie van de medische handeling én controle op de juiste uitvoering is gegeven op: _____

Door:

Naam: _____

Functie: _____

Instelling: _____

Aan:

Naam: _____

Functie: _____

School: Willem de Zwijger _____

Naam ouder(s)/verzorger(s): _____

Plaats: _____

Datum: _____

Handtekening ouder(s)/ verzorger(s):

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Bijlage 4 Bekwaamheidsverklaring

Verklaring bekwaamheid tot het uitvoeren van medische handelingen

De arts/verpleegkundige: _____ verklaart dat:

Naam werknemer school: _____

Functie werknemer school: _____ op Willem de Zwijger

na de instructie én controle in staat is de volgende handeling bekwaam uit te voeren:

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is. De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

Naam arts/verpleegkundige: _____

Werkzaam bij: _____

Handtekening: _____

Naam werknemer school: _____

Handtekening: _____

Datum: _____

*Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!*

Bijlage 5 Hoe te handelen bij een calamiteit

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van het toedienen van medicijnen aan een kind en/of het uitvoeren van een medische handeling:

- Laat het kind niet alleen.
- Probeer rustig te blijven
- Observeer het kind goed en stel het gerust
- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij je duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).
- Bel direct een huisarts en/of specialist van het kind
- Bel bij een ernstige situatie 112
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of medische handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (en eventueel welke fout er is gemaakt)
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals: naam van het kind/ geboortedatum/ adres/ telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon/naam en telefoonnummer van huisarts/specialist/ziektebeeld waarvoor medicijnen of medisch handelen nodig zijn.
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon) en leg duidelijk uit wat er gebeurd is. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gezegd/gedaan. Geef in geval van opname door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.
- Breng altijd de directie op de hoogte!

**Willem de Zwijger
geeft kinderen een stem!**

Bijlage 6 Gebruik EpiPen

Het gebruik van een EpiPen doet zich alléén voor in **noodsituaties**.

Er is sprake van een noodsituatie, indien een extreme allergische reactie ontstaat. Het burgerlijk Wetboek vermeldt: *“in noodsituaties moet altijd hulp worden verleend, naar beste weten en kunnen”*. Daar kunnen ook medische handelingen bij horen als u de overtuiging heeft dat u niet snel genoeg de hulp van een arts of medisch deskundige kunt inroepen.

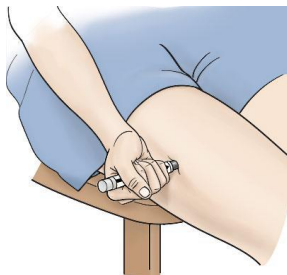
Dat impliceert echter niet dat er zonder bekwaamheidsverklaring kan worden gewerkt, immers de school is dan op de hoogte van de allergie en moet daarop anticiperen. Dit houdt ook in dat er meerdere personen een bekwaamheidsverklaring moeten hebben, zodat altijd iemand aanwezig is met een dergelijke verklaring⁶.

Een noodsituatie kan zich bijvoorbeeld voordoen bij personen met een ernstige pinda-allergie, die (sporen van) pinda's binnenkrijgen. Zij zijn zodanig allergisch dat een anafylactische shocktoestand kan ontstaan, en levensreddend handelen nodig is. Een shocktoestand is een acute levensbedreigende toestand waarbij de druk in de bloedvaten te laag is om de vitale lichaamsfuncties in stand te houden.

Bij bovenstaande levensbedreigende situaties is adrenaline het geneesmiddel van eerste keus en is toediening ervan aangewezen. Adrenaline vermijdt de luchtwegen en laat de bloeddruk stijgen door vernauwing van bloedvaten en stimulering van de hartwerking. In noodsituaties is het injecteren van een adrenalineoplossing na optrekken uit een ampul moeilijk en tijdrovend. Daarom zijn er voorgevulde adrenalinepennen met een automatische injectiemechanisme (bijvoorbeeld de EpiPen of Anapen) verkrijgbaar voor toediening in de spier.

Om bekwaam te raken in het gebruik van een EpiPen, moeten patiënten, ouders, of in dit geval leerkrachten, geïnstrueerd en getraind worden in het gebruik van deze automatische injectiepen. Zij moeten deze handeling regelmatig toepassen, of oefenen door middel van een EpiPen-trainer. Dit is een speciale pen, zonder naald, waarbij de handeling kan worden geoefend. Deze is onder andere te verkrijgen bij arts of apotheker. Een bekwaamheidsverklaring dient te worden ingevuld en afgegeven door een arts.

Het gebruik van de EpiPen betekent per definitie dat de reactie zeer ernstig is of als zeer ernstig wordt ingeschat. In alle gevallen moet er na gebruik van de pen zo spoedig mogelijk medische controle en indien nodig verdere behandeling plaatsvinden. Bel dan ook altijd 112. Het kan gebeuren dat door een verkeerde inschatting van de ernst van de reactie, de pen gebruikt werd terwijl dit achteraf niet noodzakelijk blijkt. Behoudens soms kortdurende hartkloppingen, spiertrillingen, een gejaagd gevoel en hoofdpijn, levert dit in de meeste gevallen evenwel geen ernstige nevenwerkingen op. Deze verschijnselen kunnen wel risico opleveren bij mensen met reeds bestaande aandoeningen, zoals bijvoorbeeld bij patiënten met hartritmestoornissen, verhoogde oogboldruk en onbehandeld schildklierlijden.

⁶ Bekwaamheidsverklaring zie bijlage 4